

adviesrapport

Natuurtoets sloop schoolgebouwen Lelystad fase 3

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving

Opdrachtgever

Gemeente Lelystad

Status

Definitief

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets sloop schoolgebouwen Lelystad fase 3

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving

Projectcode	Datum	Status
23-495	11 maart 2025	Definitief

Auteur(s)

[Redacted]

Modellering & GIS

[Redacted]

Tweede lezer

[Redacted]

Opdrachtgever

Gemeente Lelystad

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

[Redacted] (2025) Natuurtoets sloop schoolgebouwen Lelystad fase 3 Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving Rapport 23-495 Ecogroen bv

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doelstelling	7
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	7
1.2.1 Huidige situatie	7
1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling	8
1.3 Leeswijzer	8
2. Wettelijk kader en methode	9
2.1 Omgevingswet	9
2.2 Onderzoeksmethode	9
2.2.1 Bureaustudie	9
2.2.2 Quicksan veldbezoek	9
2.2.3 Aanvullend soortenonderzoek	9
2.2.4 Onderzoeksmethode huismus	10
2.2.5 Onderzoeksmethode Vleermuizen	10
2.2.6 Toets Flora- en fauna-activiteit	11
2.2.7 Toets Natura 2000-activiteit	11
2.2.8 Toets Natuurnetwerk Nederland	11
2.2.9 Toets houtopstanden	11
3. Soortbescherming	12
3.1 Flora	12
3.2 Zoogdieren	12
3.2.1 Vleermuizen	12
3.2.2 Overige zoogdieren	15
3.3 Vogels	15
3.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten	16
3.3.2 Vogels zonder jaarrond beschermde nesten	16
3.4 Amfibieën	17
3.5 Overige soortgroepen	17
3.6 Specifieke zorgplicht	17
4. Gebiedsbescherming	19
4.1 Natura 2000-gebieden	19
4.1.1 Algemeen	19
4.1.2 Stikstofdepositie	20
4.1.3 Specifiek zorgplicht Natura 2000	20
4.2 Natuurnetwerk Nederland	20
5. Houtopstanden	22
5.1 Bescherming van houtopstanden	22
5.2 Specifieke zorgplicht houtopstanden	23

Bijlagen

Bijlage 1 - Natuur in de Omgevingswet: Wettelijke kaders

Bijlage 2 - Ecologisch logboek

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Gemeente Lelystad heeft het voornemen om vier schoolgebouwen in Lelystad te slopen en te vervangen door drie nieuw te bouwen scholen. Voor één van de scholen (het OBS De Windroos) is bekend dat er een omgevingsvergunning nodig is voor een buitenplanse omgevingsactiviteit (BOPA). Voor de overige drie scholen is nog onduidelijk welke ruimtelijke procedure gevolgd wordt.

Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In deze natuurtoets zijn de effecten van het voornemen getoetst aan de beschermingskaders van de Omgevingswet ten aanzien van soorten, Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden.

Soortbescherming

- In drie van de schoolgebouwen zijn verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Als gevolg van de het slopen van deze schoolgebouwen gaan deze verblijfplaatsen verloren. Er zijn geen essentiële vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Wel zijn diverse foeragerende vleermuizen waargenomen, maar er is geen sprake van aantasting van onmisbaar foerageergebied van vleermuizen.
- In de schoolgebouwen zijn geen jaar rond beschermde nestlocaties van vogels aanwezig. Door de aanwezigheid van bomen en groenstroken binnen het projectgebied is wel broedbiotoop aanwezig voor enkele algemene vogelsoorten.
- De werkzaamheden leiden niet tot verlies of verstoring van groei-, nest- en/of verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van flora, overige zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden, uitgezonderd soorten waarvoor een vrijstelling van vergunningplicht geldt in de provincie Flevoland. Mits voorkomen wordt dat exemplaren opzettelijk worden gedood, geldt dat er voor deze soorten geen vervolgstappen aan de orde zijn. Daarnaast geldt de specifieke zorgplicht voor deze soorten.

Gebiedsbescherming

- Het projectgebied liggen buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. De meest nabijgelegen Natura 2000 gebieden zijn Markermeer & IJmeer op 1,1 kilometer en IJsselmeer op 1,4 kilometer. Directe nadelige gevolgen, waaronder betreding en oppervlakteverlies van habitattypen en leefgebieden van soorten, worden -met uitzondering van stikstofdepositie- op voorhand uitgesloten. Er zijn wel vervolgstappen nodig ten aanzien van stikstofdepositie.
- Het projectgebied liggen buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het meest nabij gelegen NNN-gebied, het Zuigerplasbos, ligt op circa 600 meter afstand van het projectgebied. Vanwege de afstand, tussenliggende infrastructuur, de aard en omvang van het voornemen worden directe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN uitgesloten. Ook

uitstralende effecten als verstoring en licht worden op basis van de ligging uitgesloten. Er zijn door recente jurisprudentie mogelijk wel vervolgstappen nodig ten aanzien van stikstofdepositie.

Houtopstanden

- De bomen in het projectgebied vallen binnen de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap van de gemeente Lelystad en vormen daardoor geen beschermde houtopstand onder het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Wel kunnen gemeentelijke regels van toepassing zijn op het vellen van bomen.

Advies en vervolgstappen

- Aanvullend onderzoek is nodig om de effecten van stikstofemissie in beeld te brengen. Geadviseerd wordt om zogenoemde stikstofberekening met het rekenmodel AERIUS Calculator uit te (laten) voeren om te beoordelen of er vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet nodig zijn voor Natura 2000-gebieden.
- Op basis van recente jurisprudentie is mogelijk een nadere effectanalyse nodig van het effect van stikstof op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Omdat momenteel een - door het bevoegde gezag goedgekeurde - methode om dergelijke effecten op NNN in beeld te brengen en te beoordelen ontbreekt, wordt geadviseerd om contact op te nemen met het bevoegd gezag om eventuele vervolgstappen ten aanzien van het NNN te bepalen. Daarbij zijn eventuele vervolgstappen alleen nodig indien bij de plannen wordt afgeweken van, of in strijd gehandeld met, het vigerende omgevingsplan (bijvoorbeeld bij een BOPA).
- Bij het slopen van de schoolgebouwen OBS de Windroos en Herman Bekius gaan drie paarverblijfplaatsen verloren van ruige dwergvleermuis. Bij het slopen van OBS de Albatros gaat één zomer-/paarverblijfplaats verloren van gewone dwergvleermuis. Het aanvragen van een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is noodzakelijk. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit wordt verleend mits er geen alternatieven mogelijk zijn, er een rechtsgeldig belang bestaat voor de voorgenomen ontwikkeling en de staat van instandhouding van de betreffende vleermuizen niet verslechtert. Ook dienen er maatregelen te worden getroffen om negatieve effecten te voorkomen of te beperken. In een activiteitenplan worden deze punten nader onderbouwd en uitgewerkt en vormt de onderbouwing van de vergunningaanvraag.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen moeten altijd worden voorkomen. Hierom dient de uitvoering van de werkzaamheden zoveel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart, wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Bij het aantreffen van in gebruik zijnde nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de wettelijke kaders kunnen worden uitgevoerd.
- De specifieke zorgplicht ten aanzien van soorten is altijd van toepassing. Daarnaast geldt voor het opzettelijk doden van dieren geen vrijstelling van vergunningplicht in de provincie Flevoland. In paragraaf 3.6 zijn voorzorgsmaatregelen genoemd om nadelige gevolgen voor soorten te voorkomen. Indien volgens deze voorzorgsmaatregelen wordt gewerkt én deze worden vastgelegd in een ecologisch logboek kan worden aangetoond dat er zorgvuldig en conform de specifieke zorgplicht wordt gewerkt.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Lelystad heeft het voornemen om vier schoolgebouwen in Lelystad te slopen en te vervangen door drie nieuw te bouwen scholen. Op het moment van schrijven is bekend dat voor de ontwikkeling van OBS de Windroos een omgevingsvergunning nodig is voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Voor de overige schoolgebouwen is nog niet duidelijk welke ruimtelijke procedure gevolgd wordt.

Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In deze natuurtoets zijn de effecten van het voornemen getoetst aan de beschermingskaders van de Omgevingswet ten aanzien van soorten, Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

1.2.1 Huidige situatie

Het projectgebied betreft vier schoolgebouwen en directe omgeving in de bebouwde kom in het noorden van Lelystad (zie figuur 1.1 en tabel 1.1).

Figuur 1.1 Ligging van het projectgebied in Lelystad (rode kaders) – De uitsnede toont de ligging van de schoolgebouwen.

Bron ondergrond: PDOK

Tabel 1.1 Adresgegevens schoolgebouwen en geplande periode van sloop

Naam	Adres	Postcode	Geplande periode sloop
OBS De Boeier	Karveel 49 19	8242 VS Lelystad	n.t.b.
OBS De Windroos	Karveel 22-28	8231 BG Lelystad	n.t.b.
(Voormalig) Herman Bekius	Karveel 39 01	8231 DN Lelystad	2 ^e helft 2025
OBS De Albastros	Kogge 225	8242 AM Lelystad	n.t.b.

Elk van de schoolgebouwen betreft laagbouw met plat dak, gemetselde gevels met spouw en veel glas. De directe omgeving van de schoolgebouwen bestaat uit bestrating, gras, bomen en groenstroken. Een deel van de groenstroken of losse struiken staat vlak bij de huidige schoolgebouwen. Permanent oppervlaktewater ontbreekt binnen het projectgebied. In de omgeving van alle schoolgebouwen zijn buiten het projectgebied woningen aanwezig en groenstructuren als het Tuinderbos, speelpark Karveel en een voetbalveld.

1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De gemeente Lelystad is voornemens de schoolgebouwen te slopen. Op de locaties van OBS De Boeier, het (voormalige) Herman Bekius en OBS De Albatros worden nieuwe schoolgebouwen gerealiseerd. De plannen hiervoor moeten nog nader worden uitgewerkt. Op de locatie van OBS De Windroos komt een parkje of worden parkeerplaatsen aangelegd.

Bij de nieuwbouwplannen voor elk van de scholen is oog voor groen, zoals groene daken, groene gevels en nestkasten (Tolkamp & De Hoop, 2024). Mogelijk worden er bomen of struiken verwijderd voor werkruimte bij de sloop of om de nieuwbouw mogelijk te maken.

1.3 Leeswijzer

Het juridische kader waarbinnen de quickscan natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Vervolgens wordt beschreven of er beschermde soorten (hoofdstuk 3), beschermde gebieden (hoofdstuk 4) en/ of beschermde houtopstanden (hoofdstuk 5) voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedssfeer van het initiatief en of er mogelijk schadelijke handelingen worden verricht. Hierbij is aangegeven welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn om schadelijke handelingen te voorkomen, of een vergunningplicht van toepassing is en of vervolgonderzoek nodig is om kennisleemten op te vullen.

2. Wettelijk kader en methode

2.1 Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Een groot deel van de regels over de fysieke leefomgeving is hiermee gebundeld in één wet. De Omgevingswet bestaat, naast de Omgevingswet zelf, uit vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en één ministeriële regeling. De Omgevingswet regelt onder meer de bescherming van flora en fauna, Natura 2000-gebieden, houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

In dit rapport wordt ingegaan op de onderdelen soorten, Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden. Bijlage 1 bevat een samenvatting van de relevante wetteksten.

2.2 Onderzoeksmethode

2.2.1 Bureaustudie

Om een beeld te krijgen van aanwezige natuurwaarden in en in de omgeving van het projectgebied is gestart met een bureaustudie. Hierbij zijn onder andere bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Bij het raadplegen van de NDFF is een zoekgebied van ruim vijf kilometer rondom het projectgebied aangehouden en is gezocht naar waarnemingen in de afgelopen tien jaar. Daarnaast zijn de Informatiekaart Natuur (IKN) en provinciale kaartviewers geraadpleegd om een beeld te krijgen van de ligging van nationaal en provinciaal beschermde gebieden in en rondom het projectgebied.

2.2.2 Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit de bureaustudie vormt de basis voor een veldbezoek dat op 8 november 2023 (matige wind, half bewolkt, droog en 9°C) is uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek zijn het projectgebied en directe omgeving (zone circa 50 meter rondom het projectgebied) onderzocht, waarbij aandacht is besteed aan (biotoop van) beschermde soorten. Naast een beoordeling van de aanwezige biotopen is speciaal gelet op aanwijzingen voor (mogelijke) nesten van jaarrond beschermde vogels, en verblijfplaatsen van vleermuizen in bebouwing.

2.2.3 Aanvullend soortenonderzoek

Uit het quickscan veldbezoek bleek dat aanvullend onderzoek naar huismus en vleermuizen (gewone en ruige dwergvleermuis) noodzakelijk was. Het aanvullend onderzoek is uitgevoerd van april tot en met september 2024. De veldbezoeken zijn weergegeven in tabel 2.1 tot en met 2.3.

Tabel 2.1 Veldbezoeken: OBS De Boeier

Datum	Begin-eindtijd	Aantal personen	Gericht op	Weersomstandigheden
8-4-2024	08:45-09:45	1	Huismus	12°C, half bewolkt, droog, windstil
25-4-2024	08:15-09:15	1	Huismus	6°C, half bewolkt, droog, weinig wind
23-5-2024	21:15-00:00	2	Avondbezoek vleermuizen kraam- en zomerverblijfplaatsen	18°C, helder, droog, weinig wind
14-6-2024	03:15-05:30	2	Ochtendbezoek vleermuizen, kraam- en zomerverblijfplaatsen	12°C, bewolkt, droog, windstil
18-8-2024	04:15-06:30	2	Ochtendbezoek vleermuizen paarperiode	15°C, helder, droog, windstil
25-9-2024	22:30-00:30	1	Avondbezoek vleermuizen paarperiode	14°C, half bewolkt, droog, weinig wind

Tabel 2.2 Veldbezoeken: OBS De Windroos en Herman Bekius

Datum	Begin-eindtijd	Aantal personen	Gericht op	Weersomstandigheden
2-4-2024	09:15-10:15	1	Huismus	9°C, bewolkt, droog, weinig wind
21-4-2024	08:30-09:30	1	Huismus	4°C, helder, droog, weinig wind
29-5-2024	21:15-00:00	2	Avondbezoek vleermuizen kraam- en zomerverblijfplaatsen - Herman Bekius	16°C, half bewolkt, droog, matige wind
30-5-2024	21:30-23:45	2	Avondbezoek vleermuizen kraam- en zomerverblijfplaatsen - De Windroos	14°C, bewolkt, droog, matige wind
23-6-2024	03:15-05:15	2	Ochtendbezoek vleermuizen, kraam- en zomerverblijfplaatsen - Herman Bekius	12°C, licht bewolkt, droog, weinig wind
26-6-2024	03:15-05:15	2	Ochtendbezoek vleermuizen, kraam- en zomerverblijfplaatsen - De Windroos	19°C, helder, droog, windstil
24-8-2024	04:15-06:15	2	Ochtendbezoek vleermuizen paarperiode - Herman Bekius	15°C, bewolkt, droog, weinig wind
31-8-2024	04:30-06:45	2	Ochtendbezoek vleermuizen paarperiode - De Windroos	14°C, half bewolkt, droog, weinig wind
25-9-2024	22:30-00:30	1	Avondbezoek vleermuizen paarperiode	14°C, half bewolkt, droog, weinig wind

Tabel 2.3 Veldbezoeken: OBS De Albatros

Datum	Begin-eindtijd	Aantal personen	Gericht op	Weersomstandigheden
8-4-2024	07:45-08:45	1	Huismus	13°C, half bewolkt, droog, windstil
25-4-2024	07:15-08:15	1	Huismus	6°C, half bewolkt, droog, weinig wind
22-5-2024	21:15-00:00	2	Avondbezoek vleermuizen kraam- en zomerverblijfplaatsen	17°C, half bewolkt, droog, weinig wind
17-6-2024	03:15-05:15	2	Ochtendbezoek vleermuizen, kraam- en zomerverblijfplaatsen	12°C, bewolkt, droog, windstil
16-8-2024	22:30-00:00	1	Avondbezoek vleermuizen paarperiode	17°C, licht bewolkt, droog, weinig wind
9-9-2024	05:00-07:00	2	Ochtendbezoek vleermuizen paarperiode	13°C, half bewolkt, droog, matige wind

2.2.4 Onderzoeksmethode huismus

Conform Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023) zijn bij alle gebouwen twee ochtendbezoeken uitgevoerd in de periode 1 april tot en met 15 mei, met minimaal 10 dagen tussen beide bezoeken. Omliggende woningen zijn tijdens de bezoeken ook meegenomen (omgevingscheck). Het onderzoek heeft zich gericht op nest-, broed- en territorium indicerend gedrag van huismus om broedgevallen / territoria vast te stellen. Alle inventarisaties zijn in de ochtenduren uitgevoerd, wanneer huismussen het meest actief zijn. De veldbezoeken zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen (zie tabel 2.1 tot en met 2.3).

2.2.5 Onderzoeksmethode Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek richt zich op het vaststellen van kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen, foerageergebied en mogelijke vliegroutes van soorten als gewone en ruige dwergvleermuis. Conform het geldende vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad, 2021) en de kennisdocumenten voor vleermuizen (BIJ12, 2024a & b) zijn bij elk van de schoolgebouwen minimaal vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar uitgevoerd. Specifiek gaat het om twee nachtelijke bezoeken in de

periode half mei - half juli gericht op kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken in de periode half augustus – eind september gericht op baltsterritoria en paarverblijfplaatsen van (groepjes) vleermuizen.

De bezoeken zijn in de ochtend- of avondschemering uitgevoerd door twee personen uitgezonderd de middernachtrondes in de paarperiode. Deze zijn uitgevoerd door één persoon, omdat baltsende mannetjes een territorium bezetten en hierom de gehele nacht zijn waar te nemen. Alle bezoeken zijn uitgevoerd bij geschikte weersomstandigheden (zie tabel 2.1 tot en met 2.3). Bij alle veldbezoekenbezoeken is het projectgebied en de directe omgeving al lopend systematisch doorkruist. Hierbij is gebruikgemaakt van batdetectors met de mogelijkheid om realtime opnamen te maken, zoals de Pettersson D240x, de M500 en de Echometer Touch 2.

2.2.6 Toets Flora- en fauna-activiteit

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie en het veldonderzoek is beoordeeld of er beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Vervolgens is bepaald of er schadelijke effecten kunnen optreden als gevolg van de geplande werkzaamheden op beschermde soorten en/of hun leefgebied. Tot slot is beoordeeld of er vervolgstappen nodig zijn, zoals het nemen van mitigerende maatregelen of het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit.

2.2.7 Toets Natura 2000-activiteit

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie en veldonderzoek is beoordeeld of het project kan leiden tot (significant) nadelige gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Er is gestart met het bepalen van de (mogelijke) negatieve effecten die kunnen optreden als gevolg van het project. Vervolgens is beoordeeld of negatieve gevolgen te verwachten zijn voor instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden, en zo ja, of deze significant (kunnen) zijn. Als er mogelijk sprake is van significant nadelige gevolgen is er advies gegeven over te nemen vervolgstappen.

2.2.8 Toets Natuurnetwerk Nederland

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie en het veldbezoek is beoordeeld of er door het project effecten kunnen optreden op de wezenlijk kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland. Indien dit het geval is, is er een advies opgenomen over de te nemen vervolgstappen.

2.2.9 Toets houtopstanden

Om te bepalen of binnen het projectgebied de Rijksregels voor het vellen van een houtopstand van toepassing zijn, is onderzocht of het projectgebied buiten de 'bebouwingscontour houtkap' ligt en/of is nagegaan of er uitzonderingsregels van toepassing zijn. Indien de Rijksregels van toepassing zijn, worden de eventueel vereiste benodigde vervolgstappen beschreven.

3. Soortbescherming

3.1 Flora

In het projectgebied is vegetatie aanwezig in de vorm van stedelijk groen met aangeplante bomen, struiken, hagen en grasveldjes.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen plantensoorten aangetroffen waarvoor een vergunningplicht geldt. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) worden deze soorten ook niet verwacht in het projectgebied. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet ten aanzien van de groep flora is niet aan de orde. Wel is de specifieke zorgplicht van toepassing (zie paragraaf 3.6)

3.2 Zoogdieren

3.2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, bebouwing en kelders. Dit kunnen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, baltslocaties, paarverblijven en winterverblijven zijn. Het verstoren, beschadigen, vernietigen of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Vleermuizen gebruiken vaak jarenlang dezelfde structuren om zich te oriënteren tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Als alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'essentieel' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water, zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen heeft binnen de Omgevingswet echter geen juridische bescherming, tenzij het essentieel is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich voornamelijk in gebouwen en/of bomen. In het projectgebied zijn geen bomen aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen: in de bomen ontbreken namelijk voor vleermuizen geschikte holtes en/of spleten.

De bebouwing is in potentie geschikt als kraam-, zomer- en paarverblijf voor kleinere vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De bebouwing is vanwege de beperkte spouwvolume ongeschikt als massa winterverblijf en ontbreken van grotere invliegopeningen worden ook soorten als laatvlieger en meervleermuis niet verwacht.

Uit het aanvullende onderzoek naar vleermuizen zijn verschillende verblijfplaatsen aangetroffen. In drie van de schoolgebouwen zijn bij de najaarsbezoeken zomer- en paarverblijfplaatsen aangetroffen van gewone dwergvleermuis of ruige dwergvleermuis (zie tabel 3.1 en figuur 3.1 3.2). Bij OBS de Boeier zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Kraamverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.

Tabel 3.1 Aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen.

Schoolgebouw	Gewone dwergvleermuis	Ruige dwergvleermuis	Verblijfplaatsspecificatie
OBS De Boeier	Geen verblijfplaatsen	Geen verblijfplaatsen	-
OBS De Windroos	Geen verblijfplaatsen	2 paarverblijfplaatsen	Spouwmuur, invliegopening: boven het middelste raam aan de zuidwest kant en in een stootvoeg aan de zuidkant (figuur 3.1, nr. 2 en 3).
(Voormalig) Herman Bekius	Geen verblijfplaatsen	1 paarverblijfplaats	Spouwmuur, invliegopening: achter daklijst aan de zuidwestkant (figuur 3.1, nr. 1).
OBS De Albastros	1 zomer-/paarverblijfplaats	Geen verblijfplaatsen	Kier boven de blauwe pilaar aan de zuidzijde van de school (figuur 3.2).

Figuur 3.1 Locaties paarverblijfplaatsen ruige dwergvleermuis in de bebouwing van (voormalig) Herman Bekius en OBS De Windroos (paarse stippen en gele pijlen). Bron achtergrond: ESRI. Foto's: Ecogroen.

Figuur 3.2 Locatie zomer-/paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis OBS De Albatros (blauwe stip en gele pijl). Bron achtergrond: ESRI. Foto: GoogleMaps.

Advies en vervolgstappen verlies verblijfplaatsen vleermuizen

Door het slopen van de schoolgebouwen (voormalig) Herman Bekius, OBS De Windroos en OBS De Albatros gaan verblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis verloren. Het gaat hierbij om schadelijke handelingen waarvoor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk is.

Een aanvraag voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit bestaat uit opstellen van een activiteitenplan, invullen aanvraagformulier in het omgevingsloket en aanleveren relevante onderzoeksgegevens en andere rapportages ter onderbouwing van de aanvraag. Een vergunning wordt verleend mits er geen alternatieven mogelijk zijn, er een rechtsgeldig belang bestaat voor de voorgenomen ontwikkeling en de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt. Ook dienen er mitigerende maatregelen te worden getroffen om negatieve effecten te voorkomen of te beperken, zoals het vooraf ongeschikt maken van de bebouwing, werken buiten kwetsbare perioden en het aanbieden van zowel tijdelijke als permanente vervangende verblijfplaatsen. In een activiteitenplan worden deze punten nader onderbouwd en uitgewerkt.

De volgende punten zijn belangrijk bij een omgevingsvergunningaanvraag:

- De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) is namens de provincie Flevoland vergunningverlener voor omgevingsvergunningen flora- en fauna-activiteiten.
- De beoordelingstermijn enkelvoudige omgevingsvergunningaanvraag is afhankelijk van de OFGV.
- Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoensactiviteit van vleermuizen om verstoring in de meest kwetsbare perioden (met name de kraam- en overwinteringsperiode) te voorkomen.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden is het noodzakelijk om de bestaande verblijfplaatsen ongeschikt te maken voor vleermuizen. Een ecologisch deskundige kan vervolgens controleren of de verblijfplaatsen inderdaad niet langer in gebruik zijn.
- Ter vervanging van de te verwijderen verblijfplaatsen dienen vervangende (tijdelijke en permanente) verblijfplaatsen te worden gerealiseerd. De permanente verblijfplaatsen worden bij voorkeur geïntegreerd in de nieuw te bouwen scholen. Een voorstel voor verblijfplaatsen is beschreven in het adviesrapport Natuurinclusieve schoolgebouwen en -pleinen in Lelystad (Tolkamp & De Hoop, 2024).

Geldigheidsduur ecologisch onderzoek

Ecologische onderzoek is in de regel juridisch gezien drie jaar houdbaar. Het uitgevoerde onderzoek is in deze situatie geldig tot oktober 2027. In de meeste gevallen dient het onderzoek na deze periode geactualiseerd te worden.

Vliegroutes en foerageergebieden

Tijdens de veldbezoeken zijn in het projectgebied diverse foeragerende gewone en ruige dwerg-vleermuizen vleermuizen waargenomen rondom en boven schoolgebouwen en de groenstructuren. Daarnaast zijn enkele hoog overvliegende rosse vleermuizen waargenomen. Andere vleermuissoorten zijn niet waargenomen. Tijdens het onderzoek zijn echter geen essentiële foerageergebieden en vliegroutes aangetroffen.

Voor vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn geen vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet aan de orde. Wel geldt de specifieke zorgplicht voor de foeragerende vleermuizen (zie paragraaf 3.6).

3.2.2 Overige zoogdieren

(Vaste) verblijfplaatsen en/of essentieel foerageergebied van andere beschermde grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals bever, wezel en waterspitsmuis) worden op basis van de terreinkenmerken, het huidige intensieve (verstorende) gebruik, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn binnen het projectgebied vaste verblijfplaatsen van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten bekend en/of te verwachten. Dit zijn onder andere egel, huisspitsmuis en bosmuis. Bij werkzaamheden in het projectgebied kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Flevoland een vrijstelling van het verbodsartikel voor het beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- en rustplaatsen. Er geldt geen vrijstelling voor het opzettelijk doden van dieren. Het nemen van mitigerende maatregelen is nodig om opzettelijk doden bij uitvoering van de werkzaamheden te voorkomen. Als dit niet mogelijk is, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. De mitigerende maatregelen zijn opgenomen in paragraaf 3.6. Daarnaast geldt de specifieke zorgplicht voor deze zoogdieren (zie paragraaf 3.6).

3.3 Vogels

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie bijlage 1). Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt in provincie Flevoland verstaan: in functie zijnde nesten en rustplaatsen van boerenwaluw, bosuil, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, steenuil en torenvalk. Daarnaast zijn nesten van boomvalk, buizerd, havik, oehoe, ooievaar, raaf, rode wouw, sperwer, wespandief, zwarte wouw en zeearend jaarrond beschermd als uit een ecologische beoordeling blijkt dat aantasting niet van invloed is op de lokale staat van instandhouding van de soort, bijvoorbeeld omdat er voldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn (zogenoemde cat. 5a soorten). Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

3.3.1 *Vogels met jaarrond beschermde nesten*

Huismus

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van huismus (NDFF, 2024). Huismus is een cultuurvolger waarvan de nestplaats doorgaans gebonden is aan gebouwen waarvan onder andere ruimtes onder dakpannen en kieren in muren als nestplaats worden gebruikt. De soort broedt sporadisch ook in dicht struweel en hagen (BIJ12, 2023). In de schoolgebouwen zijn geschikte kieren aanwezig.

Tijdens de veldbezoeken voor het huismussenonderzoek (zie 2.2.4 en tabel 2.1 tot en met 2.3) zijn geen nestplaatsen en is geen nestindicerend gedrag van huismus vastgesteld bij de schoolgebouwen. Bij woningen in de directe omgeving van het projectgebied zijn wel nestplaatsen van huismus aanwezig. De groenstroken rond de schoolgebouwen kunnen wel worden gebruikt als foerageergebied. Van onmisbaar foerageergebied is geen sprake vanwege voldoende alternatieven in de vorm van overig groen (bomen en struiken) en tuinen in de omgeving van het projectgebied. Negatieve effecten ten aanzien van huismus als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden zijn uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet ten aanzien van huismus is niet aan de orde.

Overige vogels met jaarrond beschermde nesten

In het projectgebied zijn geen andere jaarrond beschermde nestlocaties van vogels bekend (NDFF, 2024) of aangetroffen tijdens het veldonderzoek. Dergelijke nestlocaties worden ook niet verwacht vanwege de bouwkundige constructie en het ontbreken van voldoende rustige broedplekken. Het nemen van vervolgstappen voor overige vogels met jaarrond beschermde nesten is niet aan de orde.

3.3.2 *Vogels zonder jaarrond beschermde nesten*

Door de aanwezigheid van bomen en bebouwing in het projectgebied is broedbiotoop aanwezig voor enkele algemene vogelsoorten als houtduif, merel, Turkse tortel en vink.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Verstoring is verboden wanneer de verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort of wanneer verstoring leidt tot het afbreken van het broedgeval. Voor de te verwachten soorten kunnen schadelijke handelingen (altijd) worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen.

In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Daarmee is het dus van belang of een broedgeval wordt beschadigd of verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Vooral soorten als merel en houtduif kunnen tot laat in het seizoen doorgaan met broeden en ook vroeg in het seizoen starten met broeden. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een deskundige uit te voeren. Bij het aantreffen van nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de wettelijke kaders kunnen worden uitgevoerd.

Indien geen nesten in gebruik zijn ten tijde van de werkzaamheden, kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor vogels zonder jaarrond beschermde nesten niet aan de orde, mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen.

3.4 Amfibieën

Binnen het projectgebied ontbreekt het aan permanent oppervlaktewater, waardoor voortplanting van amfibieën binnen het projectgebied is uitgesloten.

Op basis van het veldonderzoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) wordt overwintering van strikter beschermde amfibieën als kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker binnen het projectgebied op basis van de bekende verspreidingsgegevens en de terreinkenmerken eveneens uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor deze amfibieën is niet aan de orde.

Binnen het projectgebied vindt mogelijk wel overwintering plaats van algemene soorten als gewone pad en bruine kikker, onder blad of in (muizen)holletjes. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van deze amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Flevoland een vrijstelling van het verbodsartikel voor het beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- en rustplaatsen. Er geldt geen vrijstelling voor het opzettelijk doden van dieren. Het nemen van mitigerende maatregelen is nodig om opzettelijk doden bij uitvoering van de werkzaamheden te voorkomen. Als dit niet mogelijk is, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. De mitigerende maatregelen zijn opgenomen in paragraaf 3.6. Daarnaast geldt de specifieke zorgplicht voor deze amfibieën (zie paragraaf 3.6).

3.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024), worden in het projectgebied geen (vaste) verblijfplaatsen verwacht van vissen, reptielen en ongewervelden waarvoor een omgevingsvergunningplicht geldt. Wel is (mogelijk) de specifieke zorgplicht van toepassing (zie paragraaf 3.6).

3.6 Specifieke zorgplicht

Vanuit de Omgevingswet geldt een specifieke zorgplicht voor soorten. De specifieke zorgplicht schrijft voor dat nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen en beperkt moeten worden. Dit betekent dat er bij de uitvoering van het project voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om invulling aan deze specifieke zorgplicht te geven (zie ook kader B1.2). Er zijn aanwijzingen dat er soorten - waarvoor de specifieke zorgplicht geldt - kunnen voorkomen in het projectgebied. Het betreft soorten uit de soortgroepen vogels, zoogdieren en amfibieën. De werkzaamheden kunnen nadelige gevolgen hebben voor (belangrijke leefgebieden van) die soorten (foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen en rustplaatsen).

Met onderstaande maatregelen wordt invulling gegeven aan de specifieke zorgplicht voor soortbescherming. Geadviseerd wordt om de maatregelen tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden vast te leggen in een logboek (zie voor een voorbeeld bijlage 2). Met behulp van het logboek kan in geval van handhaving worden aangetoond dat er zorgvuldig en conform de specifieke zorgplicht wordt gewerkt.

- Om verstoring van foeragerende en langsvliegende vleermuizen te voorkomen worden de werkzaamheden bij voorkeur uitgevoerd te worden tussen zonsopgang en -ondergang. Indien dit niet mogelijk is en/of er gebruik gemaakt wordt van kunstmatig licht, wordt dit niet op de bomen en groenstructuren gericht.

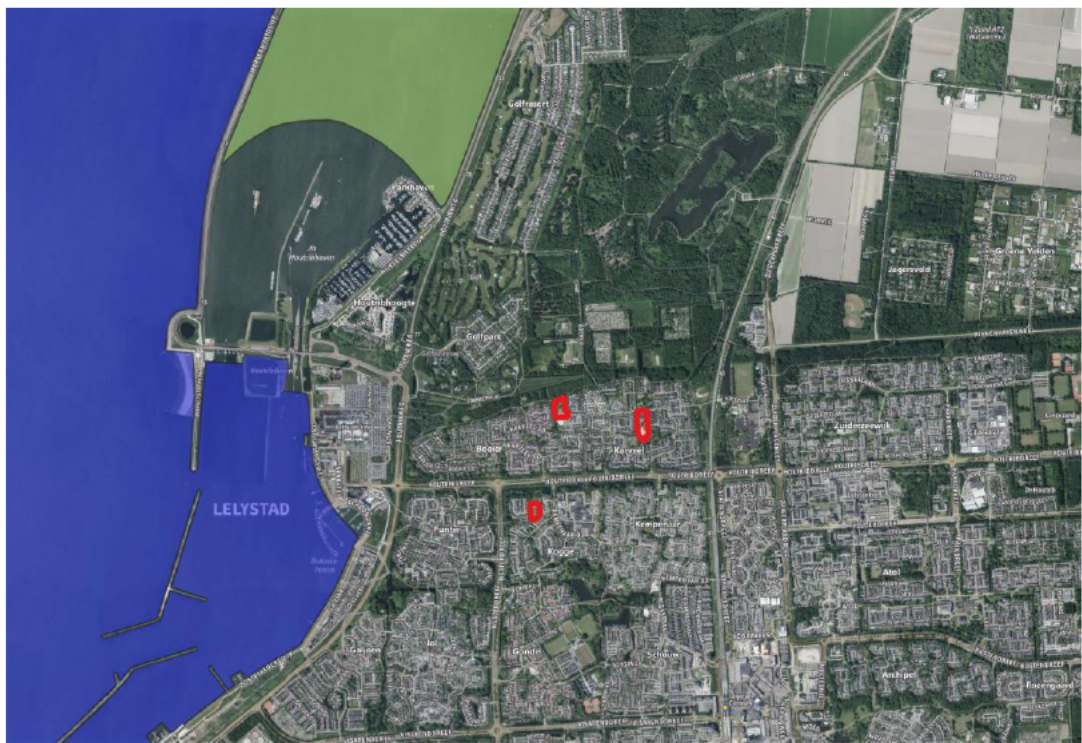
- Voorafgaand aan werkzaamheden in de periode of 15 februari tot 15 december wordt door een ecologisch deskundige nagegaan of en waar zich broedende vogels ophouden. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.
- Wanneer groenstroken moeten wijken, wordt dit in september-oktober uitgevoerd. Dit is in de buiten de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van amfibieën en grondgebonden zoogdieren. De opgaande vegetatie wordt met de hand of klein materieel tot een hoogte van 5-10 centimeter boven de grond afgezet. Op deze manier gaat de dekking weg en wordt het gebied on-aantrekkelijk voor fauna om zich op te houden.
- Op dezelfde dag als het verwijderen van groenstroken wordt vooraf door een ecologisch deskundige nagegaan of en waar grondgebonden zoogdieren of amfibieën aanwezig zijn. Bij het aantreffen van soorten zoals kleine marterachtigen Na snoeiwerkzaamheden wordt het snoeimateriaal direct verwijderd om te voorkomen dat potentiële schuil- en broedplaatsen voor zoogdieren, amfibieën en vogels ontstaan.
- Na het verwijderen van groenstroken wordt minimaal één nacht gewacht met vervolgwerkzaamheden zodat in de grond levende dieren uit zichzelf naar overgebleven groenelementen kunnen trekken.
- Het verwijderen van groenstroken vindt plaats in een traag tempo en in één werkrichting, zodat eventueel nog aanwezige fauna de tijd krijgt om te vluchten (richting te behouden groenelementen).
- Materiaal en materieel wordt zoveel mogelijk op verharde delen geplaatst en niet in begroeide delen in of rondom het projectgebied.

4. Gebiedsbescherming

4.1 Natura 2000-gebieden

4.1.1 Algemeen

Het projectgebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. De meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden zijn Markermeer & IJmeer op circa 1,1 kilometer en IJsselmeer op circa 1,4 kilometer van het projectgebied (zie figuur 4.1). Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand. Doordat het projectgebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden is gelegen, is geen sprake van directe negatieve effecten zoals oppervlakteverlies. Indirecte (uitstralende) effecten door bijvoorbeeld licht, geluid en trillingen worden gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden en tussenliggende infrastructuur eveneens uitgesloten. Alleen indirecte nadelige gevolgen door stikstofdepositie (verzuring en/of vermessing) kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, gezien de reikwijdte van stikstofdepositie.

Figuur 4.1 De ligging van het projectgebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer (blauw) en IJsselmeer (groen). Kaartondergrond: PDOK.

4.1.2 **Stikstofdepositie**

De activiteiten in het projectgebied kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden. Een teveel aan stikstof kan leiden tot verzuring en vermesting van stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in Natura 2000-gebied(en). Een zogenoemde stikstofberekening met het rekenmodel AERIUS Calculator is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of er vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet nodig zijn.

4.1.3 **Specifiek zorgplicht Natura 2000**

Vanuit de Omgevingswet geldt een specifieke zorgplicht voor Natura 2000 (zie ook bijlage 1, kader B1.3). De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten maar ook voor activiteiten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden, maar die niet significant zijn (zoals versturende of verslechterende gevolgen). Uit voorgaande paragrafen blijkt dat er geen sprake is van nadelige gevolgen voor Natura 2000-gebieden, waardoor er bij voorliggend project geen vervolgstappen aan de orde zijn in het kader van de specifieke zorgplicht Natura 2000. Een eventuele uitzondering hierop geldt voor de mogelijke nadelige gevolgen door stikstofdepositie. Aanvullend onderzoek moet uitwijzen of dit aan de orde is (zie paragraaf 4.1.2).

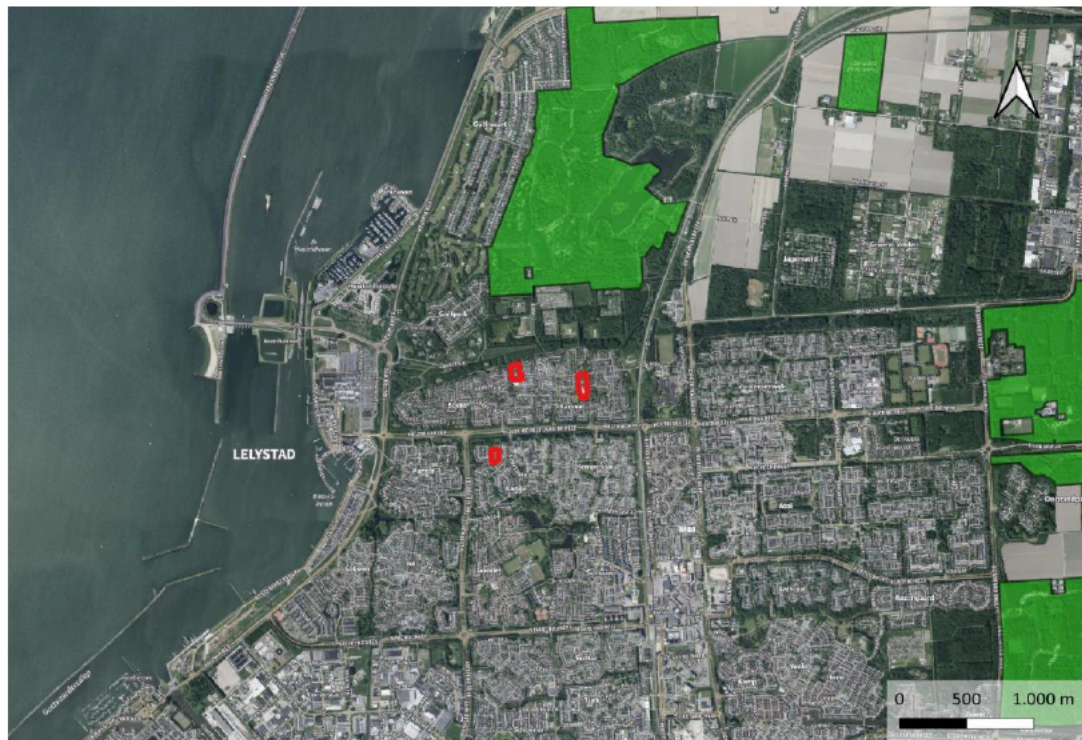
4.2 **Natuurnetwerk Nederland**

Het projectgebied ligt buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het meest nabij gelegen NNN-gebied Zuigerplasbos ligt op circa 600 meter van het projectgebied (zie figuur 4.2). Vanwege de tussenliggende afstand zijn directe effecten op het NNN, zoals oppervlakteverlies, op voorhand uitgesloten. Provincie Flevoland hanteert externe werking. Het is mogelijk dat ontwikkelingen buiten de NNN van invloed zijn op het functioneren van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Dit zijn indirecte invloeden zoals verstoring. In lijn met vaste jurisprudentie¹, is het voornemen getoetst in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (voorheen: goede ruimtelijke ordening) (zie ook bijlage 1, kader B1.5).

Tussen het projectgebied en het NNN liggen gebouwen, wegen en opgaande beplanting. Vanwege deze tussenliggende elementen, de aard en de omvang van het voornemen (wat betreft de werkzaamheden en het toekomstige gebruik als school, parkje of parkeerplaats) worden negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN uitgesloten. Dat wil zeggen dat rust, donkerte, de kwaliteit van de bodem, water en lucht, waterhuishouding, oppervlakte, robuustheid, aaneengeslotenheid en de samenhang van het NNN niet worden aangetast door de beoogde werkzaamheden. Op basis van recente jurisprudentie² is mogelijk een nadere effectanalyse nodig om eventuele effecten van stikstof op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in beeld te brengen. Omdat momenteel een - door het bevoegde gezag goedgekeurde - methode om effecten door stikstof op NNN in beeld te brengen en te beoordelen ontbreekt, wordt geadviseerd om contact op te nemen met het bevoegd gezag om eventuele vervolgstappen ten aanzien van het NNN te bepalen. Daarbij zijn eventuele vervolgstappen alleen nodig indien bij de plannen wordt afgeweken van of in strijd gehandeld met het vigerende omgevingsplan (bijvoorbeeld bij een BOPA), zoals bij OBS de Windroos het geval is.

¹ 201509359/1/R1

² ECLI:NL:RVS:2024:249

Figuur 4.2 De ligging van het projectgebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (groen). Kaartondergrond: PDOK.

5. Houtopstanden

5.1 Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand buiten de bebouwingscontour houtkap is (in veel gevallen) beschermd door de regels van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit geldt niet voor houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat. Er gelden nog diverse andere uitzonderingen (zie kader 5.1).

De houtopstanden in het projectgebied liggen binnen de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap van de gemeente Lelystad (zie figuur 5.1). Dit betekent dat er in het projectgebied geen sprake is van door het Bal beschermde houtopstanden. Voor het vellen van bomen in het projectgebied zijn geen vervolgstappen aan de orde.

NB: Behalve dat houtopstanden beschermd kunnen zijn door Rijksregels, kunnen ook gemeentelijke regels van toepassing zijn op het vellen van bomen. Toetsing aan gemeentelijke regels is geen onderdeel van dit rapport. Meer informatie hierover is beschikbaar via gemeente Lelystad.

Kader 5.1 Houtopstanden waarvoor de regels uit het Bal niet van toepassing zijn

Voor onderstaande houtopstanden zijn de beschermingsregels uit het Bal niet van toepassing:

- Houtopstanden op erven en in tuinen;
- Bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten worden geteeld;
- Houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen;
- Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, als deze niet ouder zijn dan 20 jaar;
- Kweekgoed;
- Uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen; en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand voor de bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand;
- Uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk bedoeld zijn voor de productie van houtige biomassa als zijn:
 - ten minste eens per 10 jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid, die bestaat uit aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 meter; en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- Houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Bron: artikel 11.111, tweede lid, onder a t/m j, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Figuur 5.1 Ligging projectgebied (rode blokjes) t.o.v. bebouwingscontour houtkap (groene omlijning). Bron: Atlas Flevoland, Natuur, Bebouwde kom Wet Natuurbescherming.

5.2 Specifieke zorgplicht houtopstanden

Iedereen die een activiteit uitvoert waarbij een beschermde houtopstand wordt geveld en grond wordt herbepplant, moet nadelige gevolgen voor de natuurbescherming, het bosareaal en landschappelijke waarden zoveel mogelijk voorkomen, en voor zover dat niet mogelijk is moeten gevolgen worden beperkt of ongedaan gemaakt (zie Bijlage 1, kader B1.4).

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BLI12 (2024a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0, april 2024.

BLI12 (2017b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 2.0, augustus 2024.

BLI12 (2023). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.1 februari 2023. BLI12, Utrecht.

Gemeente Lelystad (2023A). Locatiestudie De Windroos, Lelystad. HevoFame.

Gemeente Lelystad (2023B). Kindcentrum De Albatros [Kogge], stedenbouwkundige randvoorwaarden.

Tolkamp, B & E. de Hoop (2024). Natuurinclusieve schoolgebouwen en -pleinen in Lelystad. Invulling bijdrage biodiversiteit bij nieuwbouw 3 schoolgebouwen in Lelystad. Rapport 23-495. Ecogroen bv, Arnhem

Internet

BLI12 (2024). Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming. (<https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/>)

Provincie Flevoland (2024). Atlas Flevoland, Natuur, Bebouwde kom Wet Natuurbescherming (<https://kaart.flevoland.nl/atlas/>). Laatste raadpleging in december 2024.

NDFF (2024). Nationale databank flora en fauna. Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging in december 2024.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2020). Vleermuisprotocol 2021, gepubliceerd op 28 oktober 2020. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Bijlagen

Bijlage 1

Natuur in de Omgevingswet: Wettelijke kaders

Kader B1.1: Algemene zorgplicht

Algemene zorgplicht (Afd 1.3 Ow)

De Omgevingswet kent een algemene zorgplicht, uitgewerkt in de artikelen 1.6, 1.7 en 1.7a van de Omgevingswet. Deze geeft aan dat eenieder (overheden, bedrijven en burgers) verantwoordelijk is voor een veilige en gezonde leefomgeving, door nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en ongedaan te maken. Het bevat ook een algemeen verbod op het verrichten van activiteiten die leiden tot aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving. In principe geldt de algemene zorgplicht altijd, tenzij er een specifieke zorgplicht is uitgewerkt voor bepaalde activiteiten.

Kader B1.2: Flora en fauna

Specifieke zorgplicht flora en fauna

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor alle in het wild levende dieren en planten, met inbegrip van de relevante directe leefomgeving van soorten (foerageergebied, rustplaatsen). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht (zie kader B1.1). Iedereen die een activiteit uitvoert met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten ('flora- en fauna-activiteit'), moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27 lid 1 van het Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat onderzoek wordt verricht naar het voorkomen van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I VR en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de VR;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V van de HR;
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX van het Bal).

De kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten is dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden gevergd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid, van het Bal wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. Een voorbeeld van een dergelijke maatregel is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten. In art. 11.27, tweede lid, onder b, van het Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een quickscan of nader onderzoek wordt vastgelegd.

Flora- en fauna-activiteit

Bij het uitvoeren van activiteiten in de leefomgeving moet op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet beoordeeld worden of sprake is van:

1. een flora- en fauna-activiteit en
2. of voor de gevolgen van een flora- en fauna-activiteit een omgevingsvergunningplicht geldt.

Een flora- en fauna-activiteit is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn de handelingen genoemd waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit vereist is ten aanzien van de daarin genoemde beschermde dieren en planten in het wild. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 van het Bal), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 11.46 van het Bal.
- Andere soorten (artikel 11.54 van het Bal), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een omgevingsvergunning vereist kan zijn (bijlage IX van de HR).
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt (artikel 11.56 van het Bal).

Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een omgevingsvergunning aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken, aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

Voorafgaand aan het vaststellen van een plan moet in het geval van schadelijke handelingen zijn beoordeeld of er zicht is op het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit. Als aantoonbaar zicht is op het verkrijgen van een omgevingsvergunning kan het plan worden vastgesteld.

Kader B1.3: Natura 2000-gebieden

Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden (en bijzondere nationale natuurgebieden) (art. 11.6 van het Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6 lid 1 van het Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan verplicht de specifieke zorgplicht om met betrekking tot deze mogelijke gevolgen passende preventieve maatregelen te nemen (art. 11.6 lid 2 onder d van het Bal), of, als dit niet gaat, om passende herstelmaatregelen te treffen (art. 11.6 lid 2 onder f van het Bal). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen worden gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten maar ook voor activiteiten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden, maar die niet significant zijn (zoals verstorende of verslechterende gevolgen).

Natura 2000-activiteit

De Omgevingswet regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR).

Bij een project moet beoordeeld worden of sprake is van een 'Natura 2000-activiteit'. Dat is een 'activiteit (het realiseren van een project) die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'. Of sprake is van een Natura-2000-activiteit wordt onderzocht in een voortoets. Een Natura 2000-activiteit is vergunningplichtig (art. 5.1 lid 1 van de Ow). De term 'Natura 2000-activiteit' geldt alleen voor projecten. Voor plannen is er een ander afwegingskader dat, hoewel vergelijkbaar met een Natura 2000-activiteit, elders in het stelsel Omgevingswet is verankerd. Een plan mag volgens art. 10.24 Bkl worden

vastgesteld als uit een passende beoordeling, bedoeld in artikel 16.53c, eerste lid, van de Omgevingswet de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten.

Als er uit de voortoets naar voren komt dat de activiteit geen 'Natura 2000-activiteit' is, of als er sprake is van een vergunningsvrij geval, is er mogelijk nog wel sprake van een 'activiteit die nadelige (maar zeker geen significante) gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'. Hoewel voor deze type activiteit geen vergunningplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht voor deze activiteiten van toepassing.

Kader B1.4: Houtopstanden

Specifieke zorgplicht houtopstanden

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor houtopstanden (art. 11.116 van het Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht (zie kader B1.1). Iedereen die een activiteit uitvoert waarbij een beschermde houtopstand wordt geveld en grond wordt herbeplant, moet nadelige gevolgen voor de natuurbescherming, het bosareaal en landschappelijke waarden zoveel mogelijk voorkomen, en voor zover dat niet mogelijk is moeten gevolgen worden beperkt of ongedaan gemaakt (art. 11.116 van het Bal).

Houtopstanden

Afdeling 11.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) regelt de bescherming van houtopstanden. Een bij het Bal beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen, én die zich bevindt buiten de bebouwingscontour houtkap. De bebouwingscontour houtkap (art. 11.111 lid 2 van het Bal) is (door de gemeente) vastgelegd in een omgevingsplan (art. 5.165b van het Bkl). In bepaalde gevallen is er - ondanks dat aan genoemde voorwaarden voldaan wordt - alsnog geen sprake van een beschermde houtopstand, bijvoorbeeld wanneer deze zich bevindt op een erf of in een tuin (art. 11.111 lid 2 van het Bal). Voor het vellen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt een meldplicht (art. 11.126 van het Bal) en herplantplicht (art. 11.129 van het Bal). Het voornemen tot velling moet tijdig gemeld worden bij bevoegd gezag; waarbij de termijn bepaald wordt door het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep plaatsvindt (art. 11.113 van het Bal), soms is dat het Rijk (art. 11.114 onder a van het Bal). Binnen drie jaar moet dezelfde grond op bosbouwkundig verantwoorde wijze zijn herbeplant (art. 11.129 van het Bal). Provinciale staten kunnen in de omgevingsverordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) geveld opstand stond.

Kader B1.5: Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en uitgewerkt in provinciale omgevingsverordeningen. In het Bkl staat dat bij omgevingsverordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen, waarbij tevens de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden worden vastgesteld. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van omgevingsplannen en projectbesluiten. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen of nabij het NNN, waarbij een omgevingsplan gewijzigd moet worden dan wel een projectbesluit wordt verleend, geldt een 'ja, mits'-afweging. Dit houdt kortweg in dat aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN alleen toegestaan is als deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in de omgevingsverordening en verankerd in de omgevingsplannen.

Bijlage 2

Ecologisch logboek

Handeling	Datum	Locatie	Paraaf ecologisch toezichthouder	Eventuele bijzonderheden/ opmerkingen